

Пчілка Олена 1849—1930

Біографія

Олена Пчілка (псевдонім Ольги Косач) — письменниця, публіцистка, громадська і культурна діячка, етнограф, перекладачка, родом з Гадячого на Полтавщині; мати Лесі Українки, сестра М. Драгоманова.

Закінчила київський «Зразковий пансіон шляхетних дівичь» (1866). Після одруження з П. Косачем (1868) виїхала на Волинь, де записувала пісні, обряди, народні звичаї, збирала зразки народних вишивок. Тоді ж опублікувала дослідницьку працю «Український орнамент» (1876), збірка перекладів з М. Гоголя (1881) і з О. Пушкіна й Ю. Лермонтова «Укр. дітям» (1882), видала своїм коштом «Співомовки» С. Руданського (1880). З 1883 Пчілка почала друкувати вірші та оповідання у львівському журналі «Зоря», перша збірка поезій «Думки-мережанки» (1886). Одночасно Пчілка брала діяльну участь у жін. русі, разом з Н. Кобринською видала у Львові альманах «Перший Вінок» (1887). У 1890-их рр. Пчілка жила в Києві, у 1906-14 рр. була ред.видавцем журналу «Рідний Край» з додатком «Молода Україна» (1908-14). Національні і соціальні мотиви становили основний зміст творів Пчілки, в яких вона виступала проти денаціоналізації, русифікації, проти національного і політичного гніту, проти чужої школи з її бездушністю та формалізмам, показу вала, як національно свідомо українська молодь в добу глухої реакції шукала шляхів до визволення свого народу. До кращих творів Пчілки належать: «Товаришки» (1887), «Світло добра і любови» (1888), «Соловйовий спів» (1889), «За правдою» (1889), «Артишоки» (1907), «Півтора оселедця» (1908), п'єси «Сужена не огужена» (1881), «Світова річ» (1908) та ін. Пчілці належить поважне місце в українській дитячій літературі. Крім численних поезій, казок, оповідань, Пчілка написала для дітей багато п'єс: «Весняний ранок Тарасовий» (1914), «Казка Зеленого гаю», «Щасливий день Тарасика Кравченка» (1920), «Киселик», «Скарб», «Мир миром» (1921), «Кобзареві діти», та ін. П. належить чимало перекладів і переспівів світової класики: Овідія, А. Міцкевича, О. Пушкіна, Й. В. Гете, Г. К. Андерсена, В. Гюґо. Крім того, вона написала низку публіцистичних, літ.-критичних статей і спогадів: «М. П. Старицький» (1904), «Марко Кропивницький як артист і автор» (1910), «Євген Гребінка і його час» (1912), «Микола Лисенко» (1913), «Спогади про Михайла Драгоманова» (1926), «Автобіографія» (1930). Великі заслуги Пчілки в ділянці дослідження українського фолкльору та етнографії. Наукове значення мають такі праці: «Укр. узори» (1912 і 1927), «Про легенди й пісні», «Українське селянське малювання на стінах» та інше. У 1920 за антибольшовицькі виступи Пчілка була заарештована в Гадячому. Після звільнення з арешту виїхала в Мотилів Подільський, де перебувала до 1924, а відтоді до смерті жила в Києві, працюючи в комісіях УАН, чл.кор. якої була з 1925. Збірка творів: «Оповідання», I-III (1907, 1909, 1911) та «Оповідання» (з автобіографією, 1930).

Постійна адреса: http://ukrlit.org/pchilka_olena